

Nyhedsbrevet ASK

Sagnlandets Venner i Lejre

Nr. 2 maj 2011

Vi rejser Skjoldungernes skibssætning

Vikingerne gjorde for mere end 1000 år siden Lejreområdet kendt for Skjoldunger, sagnkonger, magt og heltegerninger, og de rejste Danmarks næststørste skibssætning. Nu kan du være med til at genrejse den i Sagnlandet Lejre fra 2. til 24. juli.

Af Lars Holten

Til sommer fra den 2. til den 24. juli vil vi i Sagnlandet Lejre teste, om noget af vikingernes virkekraft, viljestyrke og vikingeblood stadig findes blandt os velnærede velfærdsdanskere. Det sker, når vi godt hjulpet af frivillige af alle slags, påbegynder bygningen af en tro kopi af Sjællands største skibssætning, der i dag kun er bevaret som en sørgelig ruin i landsbyen Gl. Lejre, Sagnkongernes fordums hovedsæde.

Vikingerne kunne! Kan du?

Mener du, at du eller din familie, venner, arbejdsplads eller forening besidder virkekraft, viljestyrke og vikingeblood?

blod, så læs videre og overvej, om ikke I burde melde jer til Sagnlandets enestående teambuilding og rekonstruktionsprojekt som frivillig hjælper med alt fra en til flere dages arbejdskraft efter tid og lyst.

Sammen kan vi nemlig hjælpes med at gøre Lejreområdets vikingeforfædres kunst efter og med håndkraft genskabe Lejres og vores ældste kongedømmes dåbsattest og leve op til vikingernes gamle visdomsord:

- Fæ dør. Frænde dør, også jeg selv skal dø. Et jeg ved, som aldrig dør: Dom over død mands dåd.

Så yd din dåd, vær med og rejs en sten eller to eller flere i et imponerende skibsformet monument på 75 meters længde sat af 120 sten på i alt 300 tons.

Så får du dit eller din arbejdsplads eller forenings navn indskrevet i Sagnlandet Lejres historie og på monumentets infotavle, som viser, at I var med i Danmarks mest utraditionelle teambuilding projekt.

Projektets historiske baggrund

Opførelsen af monumentalarkitektur har til alle tider fungeret som symboler på magt og teknologisk formåen. Vikingetiden er ingen undtagelse, og netop i Lejre-områ-

**Husk Årsfest
Nu med stentræk
6. august.**

Skibssætningen i Gl. Lejre som i løbet af sommeren sejler til Sagnlandet Lejre.

det har vikingerne sat sig tydelige spor. Stadig synligt i landskabet finder vi i landsbyen Gl. Lejre ruiner af to ud af mindst fire store skibssætninger. I umiddelbar tilknytning hertil findes de udjævnede rester af en af den sene jernalders sjældne storhøje, Grydehøj, hvor i blandt blev fundet rester af en klædedragt vævet med guldtråde.

Arkæologiske undersøgelser i 1940'erne til 1960'erne af Grydehøj og den bedst bevarede og største, cirka. 75 meter lange skibssætning har afdækket begravelser af betyd-

De sørgelige rester af fordums storhed

I dag er der kun få synlige rester bevaret i Gl. Lejre af disse engang så storslåede haller, høje og hellige sten-skibe. Af de to bevarede skibssætninger er den ene alene repræsenteret ved én eneste sten, den såkaldte Margrethe Sten.

Den anden skibssætning kaldes i dag Tingstene, og af den står 27 sten endnu i dag. Vores opmålinger af disse

Arkæologer fra Roskilde Museum udgravede nye huse og grave i 2009

ningsfulde stormænd af høj social status; dels indikeret af selve gravanlæggernes størrelse og dels af gravgaverne, ikke mindst en ofret træ, der bagbundet og halshugget måtte følge sin afdøde herre i det hinsides til Valhal.

Herudover har Roskilde Museum gennem en række opsigtsvækkende udgravninger afdækket resterne af flere store, træbyggede haller fra sen jernalder og vikingetid og døbt dem kongehaller under indtryk af deres enorme størrelse på op til 50 meters længde og med et grundareal på 500 kvadratmeter.

Men også i de skriftlige kilder og dermed i vores fælles overleverede erindringer har vikingerne og den sene jernalders krigere og helte sat sig markante spor. Takket være sagaer, heltekvad og middelalderlige krøniker er vi her mere end 1000 år senere stadigvæk på fornavn med Kong Roar, Skjoldungerne, Bjovulf og andre stormænd og helte. Dem har historikere og nordiske filologer henført til Lejres sagnomspundne landskab og engang strålende monumenter

stens placering viser, at den oprindeligt må have været 75 meter lang og 21 meter bred midtskibs.

Dimensionerne gør Tingstene til Danmarks og Sydskan-dinaviens næststørste skibssætning fra Vikingetiden.

Den er kun overgået af skibssætningen ved det kortlivede kongesæde i Jelling, men denne er omend endnu dårligere bevaret.

Sagnlandets nye attraktion

Selve opførelsen skal i videst muligt omfang ske med håndkraft, og monumentet selv skal blive en ny attraktion i Sagnlandet Lejres levendegjorte landskab. Hos os skal den spille en levende rolle i vores formidling og undervisning og give et indblik i vikingetidens dødekult, sagnhistorie og forestillingsverdner.

Sammen med vores langdysse fra bondestenalderen, helleristningssten fra bronzealderen og vores offermose fra jernalderen, skal skibssætningen give vores mange tusinde besøgende oplevelsen af at færdes i et rituelt kul-

turlandskab, hvor døde og levende, guder og mennesker har været tæt forbundne og yderst synlige i landskabet. Den rekonstruerede skibssætning skal, når den er færdigopført, danne en stemningsfuld ramme for mange af Sagnlandets formidlings- og undervisningsaktiviteter. Den vil være oplagt som fortællested i Sagnlandets Fortællefestival, Nordens største, der byder på nordiske sagn og myter fra Bjovulf til Vølvens Spådom. Den skal indgå som fast element i Sagnlandets guidede, tematiske rundvisninger for danske og udenlandske turister. Den skal bruges i skoleundervisningen, hvor elever som led i deres op til ugelange ophold i Sagnlandets Vikingelejrskole kan deltage i begravelsesritualer og offer-blot som et konkret udgangspunkt for at tænke over Vikingetidens og menneskers religiøse forestillingsverdner, sociale skel og magtsymboler.

Unik oplevelse

Vores genskabelse af Skjoldungernes skibssætning skal ske med håndkraft, kløgt og samarbejde samt vægtstænger, tovværk, taljer, tømmerslæder og ruller. Din indsats, vores arkæologiske viden og finansiering af

materiale fra Nationalpark projektet Skjoldungelandet, Friluftsrådet og Arbejdsmarkedets Feriefond skal tilsammen give et nyt og spændende perspektiv på Vikingetidens særegne monumentalbyggeri i almindelighed og Lejreområdets unikke betydning i Vikingetiden i særdeleshed.

Projektet bliver både en enestående teambuidling event for alle dem, der deltager og en markering af, at Lejreområdet og Region Sjælland i den sene jernalder, Sagnkongetiden, og tidlige vikingetid var et religiøst og politisk magtcentrum, fra tiden da Danmark blev til.

Vi forventer, at projektet vil strække sig over to til tre sæsoner (2011, 2012 og 2013). Det afhænger helt af, hvor mange frivillige ildsjæle i alle aldre, vi kan samle til denne enestående, udfordrende og sjove oplevelse.

I Sagnlandet Lejre vil vi arbejde for, at det bliver en spektakulær event i både de nationale, regionale og lokale medier. Det skal bidrage til at sætte fokus på Lejre-områdets unikke og stolte kulturhistorie og vise, at vi Danmark fortsat kan skabe et fællesskab om gode oplevelser og visioner på frivillig basis.

Det foregår nogenlunde sådan her, når de to til tre tons tunge skibssten flyttes. Det sker under kyndig vejledning af Sagnlandets stensemester, Lars Holten, og sikkerheden er i top.

Indskriv jer i historien

Det eneste vi i Sagnlandet Lejre forventer af jer er, at I og jeres familie, venner, arbejdsplads eller forening vil yde minimum én, men gerne flere fulddags frivillig og effektiv arbejdsindsats i denne gode sags tjeneste.

Det har vi brug for, når I sammen med os og andre frivillige ildsjæle med håndkraft skal transportere og rejse de cirka 2 til 3 tons tunge sten på deres korrekte position i Sagnlandets skibssætning.

Deltagelse i vores projekt forudsætter ikke, at du er toptrænet supermand eller superkvinde, men derimod, at du kan bruge hovedet, dine hænder, er god til at samarbejde, holder af friluftsliv og har et godt humør. Vi regner med på baggrund af tidligere projekterfaringer: at teams på 20-25 personer vil kunne flytte og rejse en til to sten pr. dag i monumentet.

I 2011 forventer vi, såfremt vi opnår den fornødne frivillige opbakning at bygge intensivt på første del af skibssætningen i perioden 2-24. juli.

Herudover vil det, såfremt man kan stille med større samlede grupper af cirka 20 personer være muligt at aftale særlige dage, hvor man rejser sig en sten for sin gruppe, forening eller arbejdsplads.

Har vores projekt vakt din interesse, eller kender du nogen, du mener vil være interesseret i at deltage, så læs i nedenstående faktaboks, hvordan du melder dig til at blive matros på Sagnlandets stenskip.

Sådan melder I jer til

- Send hurtigst muligt en e-mail til sagnskibet@sagnlandet.dk,
- Angiv hvilken, hvilke dage du kan deltage som frivillig i hovedperioden 2-24. juli 2011.
- Angiv evt. yderligere dag/dage uden for denne periode hvor du – eller et team du selv kan stille med gerne vil deltage.
- Fortæl kort om dig selv og evt. din gruppe og baggrund for gerne at ville deltage.
- Oplys de obligatoriske kontaktoplysninger navn, postadresse, telefonnummer og e-mail, så vi nemt og hurtigt kan komme i kontakt med dig.
- Andet som du mener, at vi i Sagnlandet Lejre kan have glæde af at vide i denne forbindelse eller som kan fremme og synliggøre. Vores projekt.
- Frist for tilmelding til projektstart 2011 er 8. juni 2011.

**Vil du modtage ASK
digitalt?
send en email til
ask@sagnlandet.dk**

ASK har fået en medredaktør

Ask har fået en medredaktør fra venneforeningen. Hun hedder Brita Søndergaard, og hun skal være med til at fortælle de gode historier om vennerne.

Af Brita Søndergaard

Jeg hedder Brita Søndergaard, er uddannet indenfor det pædagogiske område i Norge og har journalistisk efteruddannelse. I min fritid spiller jeg amatørteater.

Jeg har brugt mange dage i Sagnlandet hele sæson 2010 og set alt, hvad der var af forskellige typer aktiviteter. Jeg er virkelig overrasket over, hvor levendegjort dette museum er. Der både røres og gøres, ses og høres for at bruge udtrykkene fra de aktuelle tanker om læringsstile, som er oppe i tiden og som handler om, de mange måder børn kan lære på.

Sagnlandet formidler de historiske tider gennem aktiv deltagelse, og det er det, jeg er så fascineret af.

Min søn på 13 er meget historieinteresseret, og i foråret 2010 foreslog nogle venner af os, om det ikke var noget for os at blive fortidsfamilie en uge i Sagnlandet Lejre. Det kunne ikke nås den sommer, så vi blev bekendt med Venneforeningen og Årsmemberskab og valgte Venneforeningen for at komme lidt aktivt ind på det historiske sted.

Vi valgte at starte vores deltagelse på Indsatsweekenden i foråret, da det er godt at lære et nyt miljø og nye mennesker at kende ved at lave praktiske ting sammen.

Til sommerfesten var vi med til at lave mad til 120 medlemmer, hvor vi var med til at snitte grøntsager til en

meget lækker speltsalat og dele maden ud fra teltet. Sådan var min tilgang til stedet her.

Glæder mig til endnu en sæson i Sagnlandet og denne gang til et samarbejde med ASK-redaktøren og alle venneforeningens medlemmer.

Forrest til venstre ses ASK nye medredaktør, Brita Søndergaard, mens hun deler mad ud under årsfesten.

Formandens betragtninger

Formand Tove Binzer gør sig her nogle betragtninger over venneforeningen efter årsmødet, hvor mindre end 40 deltog og Indsatsweekenden ultimo marts 2011, hvor som sædvanligt 90 venner deltog.

Årsmødet var godt annonceret og lokkede med et fremragende foredrag om bronzealderen ved formand for Sagnlandet Lejres bestyrelse, Kristian Kristiansen. Det blev en utrolig god oplevelse, som vi gerne havde delt med det dobbelte antal medlemmer.

Indsatsweekenden genlød af glade stemmer og gav synlige resultater i landskabet samt herligt og højlydt samvær under fællesmiddag med flødebolle-lagkager og hyggelige morgenborde.

Tak til venneforeningens medlemmer for igen og igen at møde talstærkt op og bidrage til vores fællesskab og vores myndling Sagnlandet.

Også tak til Lars Holten og hans familie og hele staben herude for en supermiddag og gode forhold for vennerne. Portene til Lethra blev begge fuldt renoveret, og lågerne kan igen betjenes nemt og sikkert. De flettede hegn er færdiggjort, så kvæget holdes ude af landsbyen. Det høje levende hegn mellem vejen og Båldalen blev skåret kraftigt tilbage, så der nu igen er lys og luft til Eriks mange tusinde gæster i området.

Haverne blev gjort forårsklare, og den gamle administrationsbygning blev under Anes myndige styrepind forvandlet til et indbydende, midlertidigt madpakke- og formidlingshus for publikum.

Som sædvanlig blev husene i Krikkebjerg huse indvendigt

kalket, og al husgeråd og alle møbler vasket af og gjort klar til ny sæson.

Jernalderlandsbyen Lethra blev vækket og klædt på, og skindene sat på stenalderbopladsen Athra. Stammebåde blev trukket på land og tømt for vand, så der kan sejles til sæsonstart.

Og i år passede de spritnye teltduge til stativerne på Vikingernes Ravnebjerg.

Der blev fjernet gammelt hegn og påbegyndt nye med pæle og flet ved haven til Hørhavehuset, og lige før sæsonstart blev hegnet færdigt.

Som formand for denne aktive venneforening må jeg glæde mig over, at der er så mange forskellige og væsentlige opgaver at løse for foreningens medlemmer, og at der er medlemmer nok. Nu er vi startet med tredje generation!

Jeg synes, de multiaktive er ægte venner af Sagnlandet. Og de, der ikke længere har kræfterne eller tiden til at hjælpe aktivt, og derfor blot vælger at opretholde deres medlemskab og betale det ekstra, det koster i forhold til et sæsonkort; de er også sande og uundværlige venner, idet de er ambassadører for Sagnlandet og deres medlemskab

er så sandelig med til at fremhæve foreningen som en stor og levende støtteforening. Den kan Sagnlandets ledelse henvise til, når der skal søges fondsmidler, statstilskud eller andre økonomiske midler.

Jeg arbejder som formand altid med muligheder for inspiration fra venneforeningerne på Middelaldercentret og Trelleborg samt Vingsted. Jeg besøgte dem sidste år og fandt dem ganske anderledes i aktivitet og forventninger end vores venneforening, men jeg er stærkt i tvivl, om der i vores aktivitetsrettede venneforening er behov for ændringer, der ikke af sig selv vokser op indefra. Bestyrelsen vil gerne arrangere udflugter og foredrag, men erfaringen er, at der ikke er særlig stor tilslutning til disse arrangementer bortset fra besøg på Nationalmuseet i ny og næ.

Det, jeg hele tiden møder i vores venneforening, er tilfredse medlemmer, der selv styrer deres aktiviteter for og sammen med Sagnlandet og blot bruger Venneforeningen og deres medlemskab deraf som en samlende platform, og så er der jo ikke behov for forandring for forandringens skyld. Eller er der? Hvad mener du?

Nyt fra formanden

Af Tove Binzer

Sæson 2011 tog det smukkeste afsæt på Dronningens fødselsdag og ind i det mest vidunderlige vejr henover påsken.

De nye fortidsfamilier var inviteret til kursus omkring deres muligheder og forpligtelser og mødte glade og talrige frem.

Personalet var spændt på den nye sæson og de nye tilbud til publikum.

En herlig start med flaghejsning og fællessang.

Forinden åbningen var det hektisk herude i Sagnlandet.

Andre steder i ASK kan du se hvad venneforeningens 100 fysisk aktive medlemmer bidrog med under indsatsweekenden i marts med hegn og haver og med oseberggryde, lo og karper samt ikke mindst trimning af overdrevet.

Venneforeningen planlægger nogle udflugter og arrangementer for vennerne. Du må selv holde dig orienteret på hjemmesiden, men allerede nu er der noget på kalenderen blandt andet årsfesten 6. august.

I sæsonen er der brug for mange venners glade deltagelse i flere retninger. Pinsen byder på fortællerfestival, hvor der er rig brug for hjælpere til at holde hele staben af fortællere fornøjede og mætte. Ane har brug for folk i mange sammenhænge og venter blot på din henvendelse, helst via hendes mail adj@sagnlandet.dk

Alle lav vil meget gerne tilbyde flere nye aktive medlemmer velkommen. Kontakt selv lavsformanden pr mail eller brev/telefon.

Og så er der store sten, der skal flyttes med manpower, når vi skal rekonstruere Gl. Lejres skibssætning. Du kan melde dig til sammen med din familie og være med til at slæbe sten på slæder i en eller flere dage fra 2. - 24. juli. Du kan også være med 6. august 2011 til at flytte en af

vores helleristningssten på plads på bakken ved danselabyrinten, og så fester vi jo bagefter og afslutter med rituel dans i danselabyrinten.

Har du idéer og forslag til at gøre foreningen endnu mere levende og vedkommende for dig, så kontakt os pr mail eller send os et brev, og måske skriver ASKs nye medredaktør om netop dig og dine idéer

Selv vil vi bestræbe os på at fylde mere på ASK og vores hjemmeside, så du kan føle dig vel inspireret til ofte at besøge sagnlandet alene eller sammen med familie og venner. Husk også at anbefale andre et besøg i Sagnlandet Lejre. Eller endnu bedre. Få dem til at melde sig ind i Sagnlandets Venner i Lejre

Formand Tove Binzer ser frem til stenflytningen under årsfesten

Venners glæde og samvær

Venneforeningens indsatsweekend er idyl, hårdt arbejde og godt samvær.

Af Brita Søndergaard

Solen skinner smukt og fredfyldt ud over Sagnlandet denne morgen, og de forskellige historiske tiders områder syder og summer af mennesker i alle aldre.

De genopfrisker, fornyer og klargør til den kommende sæson, så interesserede hjemlige og fremmede turister kan komme og skruer tiden tilbage og måske også sætte den lidt i stå - på en måde.

Der er 340 medlemmer i Venneforeningen og i dag er der 90 aktive tilstede. Her kan alle give en hjælpende hånd. Alt fra de tunge løft og gravning af dybe huller til børn der sorterer og hugger grene til hegn. Der tjæres og kalkes, Der vaskes og rives. Der hamres og bankes og saves. Der snakkes og diskuteres livligt rundt omkring i de forskellige lav.

Der er håndværkere i Venneforeningen, men der er også mange, som laver helt andre ting i hverdagen. Er man på pension eller efterløn, er det godt at være en del af miljøet her, og familier kan tage deres børn med og have en fælles familieoplevelse her. Der er 17 børn, der hjælper til, og ind i mellem deler de sig i mindre grupper og inspi-

cerer de forskellige områder. De ser, om det hele er som sidste år. Gensynsglæden for dem er stor.

Istidslandskabet, som Sagnlandet ligger i, er solbeskinnet i dag. Det var det også sidste år på denne dag. Tænk hvis det regnede i stride strømme. Det gør det hele lettere, når vejret er med os, og det er ikke en selvfølge.

Vi mødtes til morgenkaffen og den lille skarpe klokken 10.00, og vi samledes til middagen om aftenen, godt trætte. Det var til gengæld ikke gamle danske retter, menuen stod på denne aften, men en dejlig italiensk ret med bruchetta, pasta, kødsovs og salat.

Til dessert havde Lars Holten stået i køkkenet med børnene og lavet 17 forskellige lagkager. Som sagt, her kan man lave andre ting, end det man gør til daglig i sit arbejde, og det gælder så også de ansatte, herunder direktøren.

Den fortælling er for os, der var til stede, ikke ukendt, men der kommer hele tiden nye aktive medlemmer til, og en af dem i år er Anna Andersen, som oprindeligt kommer fra Polen, men har været bosiddende i Danmark i mange år. Hun er ny tilflytter til Lejre, og hun blev taget godt i mod. Hun kan huske kalkningen af de gamle huse hjemme i Polen om foråret, og vi har mange fælles rødder.

- Desværre er der ikke bevaret mange historiske ting, som der er her i Lejre. I hvert fald ikke ting, der går så langt

Indsatsweekenden 2011 lå lidt tidligere end normalt på grund af, at Sagnlandet skulle være åben i påsken. Takket være en stor indsats var alt var klappet og klar, da påskens 2500 gæster så at sige invaderede. Og mange af Sagnlandets venner benyttede påsken til et besøg.

tilbage i historien. Det er godt for børn at kunne gå og røre ved tingene her og på den måde lære om fortiden, siger Anna, som står smilende udenfor det solbeskinnede Tystruphus, hvor spanden med kalk røres og er ved at være klar til kalkningen, ligesom i gamle dage i Polen, da hun var barn.

Polskfødte Anna Andersen er et af Sagnlandets Venner i Lejres nye medlemmer, som har valgt at bruge sin fritid på at kalke Krikkebjerg huse.

For hende er det en god måde at møde nye mennesker på, og samtidig sætter det hendes polske baggrund og historie i et anderledes perspektiv

Indsatsweekenden bød på en særlig børnevenlig menu bestående af spaghetti med kødsovs og lagkage til dessert. Direktør i Sagnlandet Lejre Lars Holten tilstår, at der er tale om bestikkelse af potentielt kommende medlemmer af venneforeningen.

Årsfest med usædvanlig event

Den 6. august er det tid til Sagnlandets Venner i Lejres årsfest. I år skal vennerne hjælpe til med at trække den sidste helleristningssten på plads ved danselabyrinten.

Hvert år inviterer Sagnlandet Lejre og Venneforeningen alle foreningens medlemmer til årsfest. I år har vi noget særligt at fejre.

De tre flotte helleristningssten, som Sagnlandets Venner donerede til Sagnlandet i 2010.

De to største af disse sten på henholdsvis 17 og 6 tons ligger på deres blivende plads i Båldalen. Men den tredje sten på kun fem tons ligger og venter på at blive placeret på sin endelige plads i vores smukke morænelandskab. Og her er det så at I, vores trofaste vennekreds og årsfest-

deltagere kommer ind i billedet. For den sidste helleristningssten kan kun komme de sidste 100 meter op på bakkens top ved håndkraft og godt samarbejde.

For at denne manøvre skal lykkes, og da stenen skal trækkes op ad bakke, har vi denne lørdag brug for 50 frivillige voksne.

Derfor efterlyser vi friske frivillige, der denne lørdag ikke er blege for at fatte et reb og trække på samme hammel og hjælpe med at få stenen på plads på sin rette position, hvor den formentlig kommer til at stå i et par tusinde år. Som sædvanlig har vi også brug for en god håndfuld frivillige 12 -15, som kan bistå med at lave en dejlig salat- og grillbuffet til de 150 festdeltagere, vi plejer at være. Her er opgaverne salatproduktion, grillpasning, brødbagning i Landbohusene samt oprydning, rengøring og opvask i køkkener samt opdækning og efterfølgende oprydning i Båldalen.

Årsfest 2011's arbejdsopgaver og program

Kl. 10.00: Frivillige hjælpere til Madholdet mødes i Velkomstcentrets frokoststue på 1. sal. Her bydes på morgenkaffe og brød samt briefing om hvilke salater vi skal lave. Herefter fordeles vi opgaverne og går til de nye gæstekøkkener i Multihus og begynder på madlavningen. Alle er velkomne til at hjælpe på mere end et hold og for de, der har lyst, bliver der nok også tid til at deltage i at rejse vores helleristningssten. Se tilmeldingskupen til Årsfest 2011.

Kl. 12.00: Helleristningsholdet mødes ved Kiosken og påbegynder flytning af den flotte helleristningssten, der forventes rejst på sin endelige plads ved 16-16.30 tiden.

Når vi har lukket Sagnlandet for det almindelige publikum kl. 17.00, er programmet:

Kl. 17.15 Venneforeningens formand Tove Binzer og Sagnlandet Lejres direktør Lars Holten byder velkommen og introducerer aftenens forløb og aktiviteter.

Kl. 17.30-18.30: Her byder vi på en række forskellige aktivitetsmuligheder:

Tag på GPS-mission i Landskabets Historie. Vi har 15 spritnye GPS'er til disposition, til dem der gerne vil prøve at færdes i Sagnlandets landskab vejledt af sattelitter og krydret med test af jeres naturhistoriske viden. Velegnet for voksne eller børnefamilier med lidt større børn (+10 år).

Prøv vores nye buebane ved Værkstedsområdet lige ved Skyttehuset.. Her kan I teste jeres træfsikkerhed på bue og pil og se udvalgte bue- og piletyper fra Danmarks oldtid. Velegnet for voksne og børnefamilier

Båldalen holder som sædvanligt åbent og har gang i både sejlads, øksehugning, grutning af mel og kiksebagning over bål. Som noget nyt kan I også prøve kunsten at fremstille træagler i vores nye nagleværksted. Velegnet for børnefamilier med børn i alle aldre.

Kl. 19.00-20.30: Grill- og salatbuffet i Båldalen.

Årets festmenu bliver præsenteret. Den kommer til at bestå af grillstegt kød fra Sagnlandets egne dyr med godt brød til. Den store salatbuffet er komponeret og koordineret af frivillige hjælpere fra Venneforeningen. Bagefter er der nok lidt kage til ”den søde tand”.

Kl. ca. 21.00-22.00: Sang og dans i Danselabyrinten. Traditionen tro år går vi i faklernes skær og med flagermuslygter

i hænderne op til Danselabyrinten på bakken foran Jernalderlandsbyen. Vi synger den traditionsrige sang og danser i kæde hele vejen gennem Danselabyrintens smalle gange. Forhåbentlig kan vi også glædes os over synet af vores nye helleristningssten på sin nye plads.

Kl. 22.30 er årsfesten slut og man går med udgangen efter at alle gæster har hjulpet med oprydning/rydning af borde mv. så Båldalen er klar og pæn til morgendagens gæster.

Hjælpere efterlyses

Ingen årsfest uden frivillig indsats. Derfor søger vi friske og energiske Venner til:

Madhold, der producerer mad til buffeten (salat, brød og grill samt opsætter borde mv. i Båldalen). 12-15 M/K i alt. Mødested kl. 10.00 i Velkomstcentrets frokoststue. Her bydes på morgenkaffe og rundstykker mens menu præsenteres og arbejdsopgaver fordeles. For alle hjælpere på Madholdet, er spisning ved årsfesten gratis. Vi sammensætter holdene efter ”først til mølle” tilmeldingsprincippet, til vi har det nødvendige antal voksne hjælpere. Vent derfor ikke for længe med tilmeldingen.

Tilmelding til Madhold: Helst direkte på e-mail med overskriften ”MADHOLD” til direktør Lars Holten lah@sagnlandet.dk. Har man ikke mulighed for at sende e-mail, kan man sende kuponen, der findes på sidste side i dette ASK. Alternativt kan man kontakte sekretær Eva Eland på 4642 4943. Husk altid at oplyse telefonnummer og mailadresse ved tilmelding til brug for opfølgende kontakt, såfremt der er behov herfor. Tilmelding til Madhold senest fredag 22. juli

Pris og tilmelding til årsfest

Deltagelse i årsfesten er alene for medlemmer af Sagnlandets Venner med gyldigt medlemskab for 2011 samt for Sagnlandets ansatte.

Pris årsfestdeltagelse: Voksne - 120 kr. og Børn (7-14 år) 60 kr. Børn under 7 år spiser gratis. Man betaler for deltagelse i årsfest med spisning i Billetsalget på selve dagen. Som kvittering får man sin spisebillet. Den afleveres ved madbuffeten i Båldalen.

Drikkevarer: Drikkevarer kan enten medbringes eller købes i Sagnlandets kiosk, der denne aften sælger øl, vand og vin samt kaffe og varm chokolade.

Tilmelding med tydelig angivelse af antal børn og voksne: Helst pr. e-mail med overskriften ”ÅRSFEST-TILMELDING” til sagnlandet@sagnlandet.dk. Husk præcis opgivelse af antal voksne og børn, der deltager i årsfest. Såfremt man også ønsker at tilmelde sig til Madholdet oplyses dette ligeså. Har man ikke mulighed for at sende mail, kan man sende sin tilmelding på tilmeldingskuponen i dette ASK til Sagnlandet Lejre, Slangealleen 2, 4320 Lejre.

Deadline for tilmelding: Allersenset fredag den 22. juli af hensyn til slagtning af dyr og indkøb mad. Vi garanterer ikke plads ved for sen tilmelding. I Butikken vil I blive krydset af på den tilmeldingsliste over antal deltagere, vi laver på baggrund af rettidigt indkomne tilmeldinger.

Praktiske råd

Som altid foregår arrangementet under åben himmel. Du skal selv have tæpper eller siddeunderlag med, for der er kun et begrænset antal pladser ved borde og bænke i Båldalen. Til maden skal du selv medbringe tallerkner, bestik, glas/krus.

Efter maden er der selvoprydning af affald og tomme flasker, så Sagnlandet er pænt og ryddeligt næste morgen, når der åbnes igen søndag morgen.

Husk at medbringe gyldigt medlemskort 2011, som skal forevises i Billetsalget, hvor I vil blive krydset af på tilmeldingslisten. I kan selvfølgelig komme hvornår I vil på dagen og så blive, men husk at blive krydset af og få din spisebillet.

To aktive venner søger for, at der er rigelige gløder til at holde grillen kørende.

Flyt helleristninger ved Årsfesten

Hjælp os med at få den sidste hellerristningssten på plads ved Danelabyrinten.

Af Lars Holten

Vil du have skærpet appetit til den lækre Årsfest-buffet lørdag aften, gøre en god gerning for Sagnlandet og samtidig få en sjov og anderledes oplevelse? Så er chancen her.

Vi efterlyser 50 frivillige mænd og kvinder til at flytte og rejse den sidste af tre smukke helleristningssten, som Sagnlandets Venner donerede til Sagnlandet i 2010.

Den sten, vi med håndkraft og ved hjælp af træslæder, ruller og tovværk skal flytte 100 meter op til toppen af bakken med Danelabyrinten, vejer blot fem tons. Og det er vel ingen sag for vores raske Venner af Sagnlandet Lejre. Har du lyst til at være med og rejse dette flotte monument, der vil kunne ses viden om, så meld dig snarest muligt til som beskrevet nedenfor.

Den helleristningssten, vi skal rejse, er udsmykket med bronzealderens hellige soltegn i form af et hjulkors. Hjulkors tolkes som symbol på frugtbarhed og solens evige genfødsel hver morgengry. Derfor synes vi, at denne sten,

smukt udsmykket af Oluf Nielsen fra RO's stenhuggeri, naturligt hører hjemme højt i landskabet og tæt på solen. Derfor vil vi gerne placere den på bakketoppen, hvor vores danelabyrint ligger.

Meget passende tolkes labyrinter som symbol på liv, død og genfødsel. Og selve ideen om en labyrint kender vi helt tilbage til den græske bronzealder. Herfra har vi den ældste afbildning af en labyrint, der er ridset ind i en lertavle fra Pylos dateret til 1200 f.Kr. Denne labyrint er designet, så der kun er én vej at følge. Den leder til centrum og ud igen, uden at man går samme vej to gange. Heraf kommer ideen om, at netop denne type labyrint er symbol på en form for genfødsel, hvor man i en tilstand bevæger sin ind mod dens midte, og hvorfra man genfødt i en ny tilstand bevæger sig af en anden vej ud.

Den græske labyrint fra Pylos er i sin udformning af samme type som vores egen danelabyrint, der er inspireret af tilsvarende svenske labyrinter og folketro i historisk tid.

I en sådan labyrint dansede unge mænd ind til en jomfru, der sad i labyrintens midte for at fejre forårets komme. Derfor finder vi næppe en mere passende og smuk placering for vores nye helleristningssten med soltegn.

Det er denne fem tons tunge basse, som skal trækkes op ad bakken til årsfesten, hvor soltegnet på stenen helt sikkert og med garanti vil få solen til at skinne.

Sådan kan du være med til at flytte stenen 6. august kl. 12 - 16.

- Tilmelding til Helleristningshold: Direkte på e-mail med overskriften:

”HELLERISTNINGSHOLD”

til direktør Lars Holten på lah@sagnlandet.dk med oplysning om navn, adresse og telefon. Har man ikke mulighed for at sende e-mail, kan man kontakte sekretær Eva Eland på 4642 4943 for tilmelding og meddele tilsvarende oplysninger. Herefter vil man modtage bekræftelse fra Lars Holten på sin deltagelse.

- Deadline for tilmelding: Senest fredag 22. juli.

- Mødested og tid: Lørdag 6. august kl. 12.00 ved Kiosken. Her vil Lars Holten koordinere indsatsen. Herfra går vi hen til helleristningsstenen og går i gang med den spændende og udfordrende opgave. Jeg forventer at vi vil have stenen trukket op ad bakken i løbet af ca. 1-1 ½ time (forudsat vi er nok til at trække), hvorefter vi skal bruge ca. 1 ½ time til at rejse den fra liggende stilling. Hele seancen anslås til at vare ca. 3-4 timer. Husk madpakke og arbejdshandsker. Vi fejrer resultatet med en fælles skål.

Smede smeder smukke gryder

Smedene har fremstillet en ekstra gryde til vikingerne og det var de kun 50 timer om at gøre.

Af Gunnar Gissel

Så blev vi færdige med kopi nummer to af Oseberggryden. Vi havde gavn af erfaringerne fra den første kopi, som vi smedede sidste år, men vi lærte stadigvæk nye ting af det spændende arbejde. Denne gang dokumenterede vi arbejdet med time- og materialemforbrug samt løbende fotografering, så derfor ved vi, at det er cirka 50 arbejdstimer, der ligger i gryden.

Gryden er som sidste år en gave fra Sagnlandets Venner i Lejre til Sagnlandet, og den officielle overdragelse sker 1. juni kl 14 på Ravnebjerg.

Vi har fået ryddet gevaldigt op i og bag smedjen. Det var hårdt tiltrængt, så vi vil opfordre alle, der bruger smedjen, til at hjælpe med at holde rent og gøre i orden. Det gælder især at fjerne affald fra borde og gulv samt undlade at bruge smedjen som

oplagsplads.

Vi har sat skilte på kasser til genbrugsjern og affaldsjern, og vi har hængt ordensregler for brug af smedjen op derinde. Læs dem og følg dem.

Med oprydningen bag smedjen er der klar til, at vi kan etablere en overdækning, så vi kan flytte enkelte ting derud, uden at de rustner. Det vil også lette arbejdet i smedjen, når vi er mange.

Vi har startet et samarbejde med butikken, hvor vi har fundet frem til nogle smedede ting, som vi med en rimelig indsats kan forsyne butikken med løbende. Det drejer sig om grillspyd, forskellige kroge, ildragere og andre ting. Det er spændende, hvordan det forløber.

Atter i år vil Carsten være i smedjen de fleste onsdage i sæsonen, og der plejer jo ofte at dukke andre op, når vi ved, at der er gang i essen.

Der har ikke været den store tilslutning til vores faste smededage i vinter. En enkelt gang var vi otte, men to gange aflyste vi, fordi ingen havde tilmeldt sig.

Der er kommet flere nye med i lavet, så jeg håber, vi ser lidt flere derude fremover.

Sådan så det ud, da smedenes forrige gryde blev overdraget til Ravnebjergs vikinger

Sommeren på Ravnebjerg

Af Jappke alias Jutta Eberhards

Ravnesæsonen er begyndt med børn og voksne både på Markedspladsen og på Gården. Tak til alle, der har været med til at klargøre området. Det har været en store hjælp for os, og de første klasser har nydt godt af jeres indsats. Vi begyndte våren med en sørgelig meddelelse. Her i foråret døde vores gode ven Bjørn af kræft. Han har sammen med Lise været en kærkommen gæst i mange år. Bjørn kom som handelsmand og for at hjælpe os på Ravnebjerg med alle de ting og sager, vi andre ikke havde tid til. Han var en god mand, som Ravnefolket var glade for at have haft i vores liv.

Bjørn har sat mange spor i Sagnlandet Lejre, i vores hjerter og vi vores hukommelser. Bjørn blev sendt godt af sted fra denne jord. Vi kommer til at savne ham og glæder os til at se Lise og hendes familie til sommer. De bedste tanker til jer.

Men livet går videre!

I uge 28 har vi vores store vikingeuge igen, hvor vi venter godtfolk fra nær og fjern, der vil faldbyde deres varer og deltage i det årlige ting på Ravnebjerg. Der ventes mange gæster.

Ravnefolket vil gerne have hjælp til praktiske gøremål i den uge, især til at kunne brødføde vores markedsfolk og til at fremstille smagsprøver til vores gæster. Vi du være med, så giv besked.

I skal vide, at der kommer et irsk tv hold på besøg under Ravnebjerg Ting. De producerer en serie om Irlands historiske bånd til vikingerne og skal filme et par dage i Sagnlandet. En kendt irsk tv-person følger sine vikingespor tilbage til Skandinavien, og han skal opleve livet som viking et par dage. Udsendelsen skal vises på irsk nationalt tv. Vi håber, at I tager godt imod ham og holdet. Vi er kommet i gang med vores Lavslørdage på Ravnebjerg.

Vi har haft en hyggelig dag med ovnbyggeri, sengeroderi, hegn og madlavning. De næste møder ligger på de sidste lørdag i måneden fra kl.10-kl.15.

Vi ser frem til at se jer. Giv gerne besked, om du kommer. Du kan holde øje med lavsaktiviteterne på facebook vikingelaug et Ravnebjerg.

Jutta Eberhards per mail je@skoletjenesten.dk eller per telefon 4642 4950.

VI BYDER GRYDEN VELKOMMEN

Reception for Ravnebjergs nye gryde 1. juni kl. 14 - 15 på Ravnebjerg

Vi fejrer, at Smedelaug et har smedet en gryde til Ravnebjergs vikinger. Det gør vi med en reception for Smedelaug et 1.juni. kl. 13 - 14 på Vikingemarkedspladsen Ravnebjerg, hvor Gunnar Gissel sammen med sine lavsfæller overrækker gryden. Andre interesserede medlemmer af Venneforeningen er meget velkomne til at kigge forbi.

I efteråret og vinteren har Venneforeningens smedelaug arbejdet flittigt på at lave endnu en stor vikingegryde med forlæg i det berømte gravfund fra Oseberg i Norge. Her blev en vikingedronning i 800-tallet begravet i pomp og pragt i et komplet vikingeskib spækket med alt fra kunstgenstande til dagligdags redskaber, som hun måtte for brug for i det hinsides.

Med sig i graven fik hun også smedede jerngryder med ophængningsstativer. Derfor navnet Oseberg-gryde.

Gryden skal bruges til vores mange lejrskoler, formidlingsaktiviteter og firmaarrangementer, hvor vi tilbereder vikingemad.

Sidste nyt fra jernalderlauget

Af Helle Vibeke Lindgaard Lauridsen

I tråd med årets fokusområde har vi i jernalderlavet taget fat på flere opgaver, der har relation til mad:

I vinterens løb har Jernalderlauget arbejdet på at gøre den ene mark klar til såningen. Vi har fjernet mange kvadratmeter tjørn og opdelt arealet i to med et kvashegn; det store til mark og det lille til en indhegning, som geden skal bruge. Nu mangler vi bare at få pløjet marken, så sæden kan komme i jorden.

Vi er i gang med en større bearbejdning af jorden i vores haver, så urterne ikke bliver helt kvalt i skvalderkål. I stedet skulle der gerne blive plads til flere urter, så fortidsfamilierne har noget at krydre deres mad med gennem hele sommeren.

Forråds-kammeret eller køleskabet bulede nedad, da flere

af de bærende bjælker var knækket. Derfor er vi nu gået i gang med først at fotografere, skitsere og notere, hvordan det er bygget, og derefter at rive dele af forråds-kammeret ned.

Den nye bageovn har mistet det forreste stykke, så det er vi også ved at reparere, så der kan komme gang i brødbagningen og de lækre stege til sommer.

Derudover har vi som vanlig lavet og repareret forskellige hegn, og så har vi her i det tidlige forår fået udskiftet stolper i de to store porte og givet dem en omgang tjære, så begge porte står pæne og funktionsdygtige. Nu kan Lethra igen tage ordentligt imod turister fra både fortiden og fremtiden!

Hvis du har lyst til at deltage, så mød op den 2. lørdag i måneden kl. 10 ved Sønderhus – eller mail til mig.

Helle.vibeke@gmail.com

Havelaugets udflugt

Fredag den 5. august tager Havelauget på udflugt til Eskildsø, hvor vi bliver vist rundt af Peter Friis Møller og spiser vores medbragte mad.

Bagefter kører vi til Møllekrog og Skrivernæbbet, hvor Ulla Pinborg har noget hun vil vise os, og vi drikker eftermiddagskaffe.

Tilmelding senest 24. juli. Yderligere oplysninger, Birgit Green 46 49 73 34 eller mail. b-green@dlgtele.dk.

Alle medlemmer af Sagnlandets Venner i Lejre er velkommen til at deltage.

Behov for Frivillige hjælpere

ved arrangementer i Sagnlandet Lejre i sæson 2011

Dato	Arrangement	Behov for hjælp
11. - 13. juni	FORTÆLLEFESTIVAL om forvandlinger - Nordens største fortællefestival "Fortællinger i Lejre", der hvert år afvikles i Pinsen, hvor ca. 100 historiefortællere fra Danmark og Norden øser af deres fortællekunst.	Bemanding af bålvagter ved fortællesteder og hjælp til madlavning i køkkenet.
23. juni	SKT. HANS - tiderne mødes om bålet til fejring af Skt. Hans. Børneaktiviteter, bål og mad. I 1800-tals miljøet kan børn lave halmdukker, som siges at modvirke dårligdomme.	Være med til at danne stemning og synge for i midsommervise - kræver at man er ikklædt historisk dragt fra stenalder, bronzealder, jernalder, vikingetid, middelalder eller 1800-tallet.
15. - 21. oktober	EFTERÅRSFERIE Kastanje - Kalas - Vi bruger Kastanjen og andre træfrugter til aktiviteter og hyggelige sysler hvor alle i familien kan være med. Fra de klassiske kastanjedyr, til bide-til-æble, samt slå- og kastelege med kastanjer. Vi spiser også kastanjer, nødder og frugter efter historisk opskrift.	Bemanding af børneaktiviteter med kastanjer, kastanjelege og mad.
26. - 27. november	JUL - Landbo Jul i Sagnlandet Lejre 1. 2. og 3. adventsweekend, hvor vi sætter fokus på julens mange ritualer og skaber unikke stemningsfulde rammer om Jul i gamle dage.	Bemanding af værksteder ude og inde - både behov for hjælpere i Landbodragt og almindeligt tøj.
3. - 4. december	Aktivitetsværksteder, som lyse-, pandekage-,	
10. - 11. december	bolsche- og julepyntværksted.	

Tilmeld dig som frivillig hjælper til alle arrangementer til Ane Jepsen på mail adj@sagnlandet.dk - Det er ikke muligt at tilmelde sig pr. telefon.

Ved tilmelding bedes du oplyse følgende vigtige informationer:

- Navn og efternavn
- E-mail og telefonnummer,
- Hvilket arrangement du vil hjælpe til med
- Hvilke datoer og tidsrum
- Hvilke funktion/aktivitet du er interesseret i at hjælpe til med

Du vil modtage svar på din tilmelding pr. mail, men vi beder om forståelse for, at svartiden kan være lang, når vi har travlt i sæsonen.

VEL MØDT SOM FRIVILLIG HJÆLPER I SAGNLANDET

- DIN HJÆLP GØR OPLEVELSEN BEDRE!

Tjørnene ude på overdrevet

Vennerne har fældet tjørn ude på overdrevet. Hvis ikke overdrevet plejes vokser det til i tjørnebuske, men samtidig er tjørnene afgørende for et godt og sundt overdrev.

Af Ulla Pinborg.

Overdrevet mellem Krikkebjerg huse og Stenalderen ligger flot og frit og giver udsigt mod nord og øst og syd og har hegn og krat i ryggen mod vest. I øst dykker det mod Langesø og Stenalderen.

Der har dyrene græsset i mange år, men ikke mange dyr nok og ikke længe og hårdt nok til at holde tjørnene ordentlig nede.

De stikkende buske var ved at tage overhånd i flere områder. Det var lige før, der stedvist var krat og ikke overdrev, mest mod øst mod Stenalderen og mod syd ned ad bakken.

Det har især et par ihærdige Venner efter aftale med

Sagnlandets Driftsafdeling nu gjort noget ved.

Ni gange har de været i gang i flere timer med ørnene og saks og de grove handsker, men så lå der også utallige små bunker af stive stikkende tjørnebuske og lidt roser. Det værste var taget. Bunkerne kunne slet ikke lægges op i store bunker manuelt. De måtte fjernes med traktor og brændes.

Og hvad lærte vi så af det? Dels noget om tid og teknik og hvilke kræfter, der skal til, men også at det nok er en god ide med en lille tjørne-tørn hvert år. Så bliver det ikke uoverkommeligt.

Tvæggede tjørne

Nogle tjørne og roser står tilbage. Det skal de. De giver landskabet karakter og hører til på overdrev i en stadig kamp med bidende kreaturer og Sagnlandets Venner.

Overdrev er blandt de mest truede tørre og lysåbne naturtyper herhjemme og de mest dynamiske. De er hjemsted for lavtvoksende tørbundsplanter og for insekter og andre smådyr, der tåler tørke og megen varme. Spredte buske er vigtige som fodposer, der beskytter opvækst af andre

Tjørn hører til på Sagnlandets overdrev, men de må helst ikke fylde for meget, for så ender overdrevet med at gro til. Takket være vennerne er der nu igen lys og luft langt ude på overdrevet.

mere letædte træer og buske, som rådyr og får ikke kan nå langt derinde imellem tornene.

Tjørnene giver sangposter og redelæ for småfugle, og fra toppene spejder rovfugle. Det myldrer med fluer og bier, når tjørnene blomster og med fugle, når der er bær i efteråret og vinteren. En og anden hare finder også græs og ly.

Dyriske havearkitekter

Der står et par rækker af plantede tjørne mod nord på overdrevet. De er del af et lille forsøg med at se, hvordan dyrene går til tjørnene på. Får kan folde den delte overlæbe rundt om skud og undgå torne og tage blade og skud et stykke inde langs grenene, men kun ind til en vis dybde og op til en vis højde. Kvæg og urokser tager bare de friske bløde skud langs ydersiden af en busk og når lidt højere op. Hårdt græssede buske kan være bidt ned næsten til jorden eller være klippet helt runde. Men de kan også få paraplyform, hvis skuddene når over bidehøjde inde i buskmidten.

En eller to grifler

Den almindelige tjørn (*Crataegus laevigata*) er den ældste tjørnart, vi har. Den kom af sig selv. Den engrifledede tjørn (*Crataegus monogyna*) er indført fra Centraleuropa for mange år siden. Den har kun en griffel, som er støvfanget i blomsten. Begge arter hører til rosenfamilien og blomster helt vildt om foråret, før bladene folder sig ud. De dufter ikke særligt godt, men det kan fluer lide.

I vore dage står begge arter og deres krydsninger på lysåbne arealer som overdrev, skrænter og i skov- og kratbryn, hvor der er masser af lys. Den almindelige tjørn kan klare sig i lyse skove, mens den engrifledede tåler vind bedre end den almindelige.

Engriflet tjørns skudbygning er god til klipning, og den bruges til havehække og i vildtplantninger. Begge tjørne findes i levende hegn og stabledes førhen også op som tørre hegn. Kreaturer trænger ikke gerne igennem hverken levende eller døde tjørne. Derfor plantede man også tjørn oven på nedkulede kreaturer, der døde af kvægpest. Så kunne dyr ikke gå og rode i jorden der. Sådan gjorde man også på flere pestkirkegårde

Og nej! Der er ikke nogen kortlægning af, hvilke tjørnarter eller krydsninger, der er i Sagnlandet endnu. Men i blomstringstiden kan man tælle grifler i blomsterne og se på bladformer, og om efteråret kan man gnave i de meledede frugter og tælle sten og se på bladene og gætte forældre.

Tjørn er medicinplante

Ren almindelig hvidtjørn har skinnende, lidt læderagtige, ikke så dybt fligede, rundede blade med bladnerver, der buer indad. Ren engriflet hvidtjørns blade er lidt tyndere og mere åbne, og de nederste nerver buer lidt udad og nedad. Almindelig hvidtjørn har to, sjældent flere sten i sin røde kødede stenfrugt, mens den anden med sin ene griffel kun har en sten.

De to tjørne krydser med hinanden, og krydsningerne kan være meget nær den ene forælder på nogle punkter og

nær den anden på andre. I modsætning til de fleste andre plantearter sætter hvidtjørnes krydsninger spiredygtig frugt og forplanter sig som krydsning.

Hvidtjørn har længe været brugt i naturmedicin også af Henrik Harpestreng. Han skriver om tjørn.

- Den er kold og tør. Den duer for blegner i munden og for smerter inden afføring. Den heler syg mave. Stødes den og lægges saften heraf på, fordriver den ond ild, måske helvedesild. Dersom dens plantesaft bruges som smørelse, hjælper den for alle slags øjensygdomme dog mest for dem, som giver hinde over øjnene. Drikker man plantesaften, da uddrives sten af nyrene.

I dag bruges hvidtjørn homøopatisk mod hjerte- og kredsløbssygdomme og som te til irritable maver.

Navneforvirring

Der har været og er forvirring om hvidtjørnenes navne, både de videnskabelige og de folkelige. Linné var godt galt på den, og man kan finde mærkelige ting på internettet og i ældre florae samt navne, der er forkastet i de seneste årtier.

Et kuriosum: Almindelig tjørns gamle engelske navn er Mayflower, der også var navnet på det berømte skib, der bragte de første engelske kolonister til Massachusetts i USA i 1620. Men der kalder de nu i stedet den hjemmehørende lavt krybende og truede *Epigaea repens* fra lyngfamilien for mayflower og udnævnte den i 1918 til statens officielle blomst.

1 - 2 - 3 KLASK

En gammel historie om en bonderøv på en ged giver pludselig meget mere mening.

At samle en ordentlig håndfuld snasket mudder, tage sigte og sende det gennem luften med SVUP og et SLASK, som det rammer det spinkle fletværk. Det Er en skøn følelse.

Lerklining er ikke for tøsedrenge! Det kræver tid, samarbejde, præcision og skiftetøj. Men når hænderne først har vænnet sig til den iskolde blanding og man har accepteret at man kommer til at lugte lidt landligt, så er det virkelig sjovt arbejde!

Skidegodt lortearbejde

Loen i Krikkebjerg huse gøres færdig af venneforeningens medlemmer! Allerede nu er de halvfærdige med arbejdet.

Af Tove Binzer

Kaj fra landbolauget ville gerne lave forsøg med lerklining og ikke mindst med kalkningen på loen i Krikkebjerg huse.

Venneforeningen påtog sig opgaven på den betingelse fra Sagnlandet, at arbejdet skulle bringes til ende, så det ikke stod ufærdigt hen.

Fletteindsatsen blev løst af en flok gæve folk fra alle lav, der i større eller mindre grupper sørgede for at skaffe pil og hassel og redskaber og flette tavlene.

Det var meget morsomt at deltage i dette arbejde, og folk gik glade fra en flettedag i Krikkebjerg huse.

Dyremøg i tvangsblenderen

Formanden sørgede for, at materialer var til stede og for lidt mundgodt til fletterne.

Klining kræver ikke blot ler, som vi finder i et hul i jorden ved siden af loen. Leret skal også omhyggeligt renses for sten og urenheder, og så skal det æltes sammen med halm og dyrelort.

For at lette processen har vi via et gammelt kært medlem fået god kontakt til en entreprenør, der har lånt os en tvangsblender, mens et andet medlem har lånt os en generator, et tredje medlem har bidraget med lort og halm, og så var der grundlag for at lerkline.

Sådan kliner man

Vi startede i begyndelsen af april måned, og der er nu klinet mere end halvdelen af tavlene og forberedt ler til halvdelen af resten, og erfaringerne har meldt sig i stride strømme:

Man skal helst være syv personer. To til at blande, en til at supervisere og fire til at kline. Materialerne skal være til stede i passende mængder, og der skal briefes grundigt og vises metode, inden flokken begynder på deres indsats. Det er sjovt at klaske samtidigt fra begge sider, men det er også i orden at skifte side og selv klare begge sider. Der må ikke være sten i leret. Der skal være den rette dosering af lort og halm og i en passende konsistens, og det skal ikke klaskes på i for tykke lag.

Fugt godt og reparer med fugtede hænder, ikke med vand. Husk handsker, men de må ikke være for store.

Lerklining blev så god en oplevelse for en ungdomsgruppe, at de nu vil komme igen, overnatte i telt derude og formidle til publikum. Det er da venneindsats, der bærer fremtiden i sig!

Vennerne fletter tavl.

Der kliners på livet løs.

Næste ASK udkommer september 2011

Deadline for næste ASK er 10 august 2011 kl. 12.

Bidrag modtaget efter deadline kan ikke forventes optaget. Derfor overhold deadline!

Manuskripter mailes til redaktør, Henrik Schilling på hes@sagnlandet.dk i word-format

Manuskripter må ikke indeholde nogen form for opsætning og alle skjulte koder bedes fjernet.

Billeder fremsendes som separate filer i jpg-format.

TILMELDINGSKUPON – ÅRSFEST 2011			
Tilmelding senest fredag 22/7 2011		Vi deltager (sæt kryds)	Vi kommer (antal voksne/børn)
Madhold	Fra kl. 10.00	_____	____ / ____
Årsfest m. spisning	Fra kl. 17.10	_____	____ / ____
Navn			Tlf. nr.:
Adresse			E-mail:
Evt. andet du vil fortælle os:			

MODTAG ASK DIGITALT

SEND EN MAIL TIL ASK@SAGNLANDET.DK
I EMNEFELTET SKRIVER DU, AT DU ØNSKER AT MODTAGE
ASK ELEKTRONISK.